

Силабус
Модуль 1. Психологічні чинники у вивченні
іноземної мови
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова та література)»
Спеціальність А4 0114 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із значенням мови))
Галузь знань А Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни обов'язкова

Викладач Богдана САЛЮК
Посилання на сайт <https://bdpu.org.ua/teachers/salyuk-bogdana-anatoliyvna/>

Контактний телефон +380 (66) 27 32 526
E-mail викладача bohdanasaliuk@gmail.com
Графік вівторок, 14.35-15.55
консультацій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)	16	14	60 год.	залік
	заочна (дистанційна)	4	4	82 год.	

Семестр: весняний.

Мова навчання: англійська.

Ключові слова: affective factors, motivation theories, learner autonomy, second language acquisition, cognitive factors, learning strategies, critical thinking, social-emotional learning.

Метою викладання навчальної дисципліни «Модуль 1. Психологічні чинники у вивченні іноземної мови» є формування у здобувачів вищої освіти розуміння психологічних аспектів вивчення іноземної мови та оволодіння практичними навичками їх врахування у педагогічній діяльності, розвинути здатність створювати ефективне навчальне середовище з урахуванням індивідуальних особливостей учнів та принципів соціально-емоційного навчання.

Предметом навчальної дисципліни є психологічні чинники та механізми засвоєння іноземної мови, теорії оволодіння другою мовою, розвиток навчальної автономії та соціально-емоційне навчання у контексті вивчення іноземних мов.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач буде *знати*:

- афективні та когнітивні фактори, що впливають на вивчення іноземної мови;
- основні теорії засвоєння другої мови, включаючи гіпотези Стівена Крашена та теорію універсальної граматики Ноама Хомського;
- принципи та механізми розвитку навчальної автономії;
- компоненти та стратегії соціально-емоційного навчання;
- особливості впливу вікових та індивідуальних характеристик на процес вивчення мови;
- методи та інструменти для підвищення мотивації учнів, зниження тривожності та формування навичок самостійного навчання;
- сучасні підходи до створення ефективного навчального середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач буде *вміти*:

- застосовувати знання про психологічні чинники у вивченні іноземної мови при плануванні та проведенні занять з іноземної мови;
- використовувати сучасні методики для підвищення мотивації та зменшення тривожності учнів під час вивчення іноземної мови;
- створювати завдання та активності для розвитку автономії учнів та їх залучення до процесу навчання;
- інтегрувати принципи соціально-емоційного навчання в освітній процес, сприяючи розвитку емоційного інтелекту учнів;
- оцінювати ефективність власної педагогічної діяльності та коригувати її на основі аналізу результатів;
- формувати безпечне та сприятливе для навчання середовище, яке враховує індивідуальні особливості учнів та забезпечує конструктивну взаємодію між учасниками освітнього процесу.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми.

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі загальної середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-5. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня

ЗК-8. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, зберігати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я, керувати власними емоційними станами у ході освітньої і професійної діяльності; формувати у здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя та дотримуватись самому

ЗК-9. Здатність поважати різноманітність і полікультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу

Фахові компетентності (ФК)

ФК-2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною та англійською мовами; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК-1 Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі загальної середньої освіти

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів

ПРН 06. Проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технологій здоров'язбереження під час освітнього процесу, способів запобігання та протидії негативним впливам на особистість, налагоджувати ефективну співпрацю з учнями, батьками (особами, які виконують їхні функції) та представниками професійного колективу

ПРН 07. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності

ПРН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві

ПРН 01. Застосовувати на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів

Зміст курсу:

Theme 1. Psychological Factors in Language Learning

Affective factors in language learning: self-esteem, inhibition, anxiety, attitude and risk-taking. Motivation: theories of motivation (Gardner's socio-educational model, Dörnyei's motivational framework), types of motivation (intrinsic, extrinsic, instrumental and integrative). Learners' types. Learners' styles (auditory, visual, and kinaesthetic learners) and multiple intelligences. Cognitive factors in language learning: transfer, interference, overgeneralisation; inductive and deductive reasoning; memory and memorisation. Cognitive styles: holists and serialists. Learning strategies: surface approach (reproductive learning); deep approach (comprehension learning); communication strategies. Age and language learning: Zone of Proximal Development, the critical period hypothesis, and implicit versus explicit learning.

Theme 2. Second Language Acquisition

Definition of the Second Language Acquisition. Terms of the Second Language Acquisition: L1, L2, target language, acquisition. Linguistic and sociocultural factors affecting SLA. The theory of Universal Grammar (by Noam Chomsky), and Stephen Krashen's five hypotheses (The Acquisition-Learning hypothesis, the Natural Order hypothesis, the Monitor hypothesis, the Input hypothesis, and the Affective Filter hypothesis). SLA mechanisms: input, intake, output. Ways to encourage the learners in SLA: exposure, noticing, authentic materials, extensive reading and listening, project work, and task-based learning.

Theme 3. Developing Learner Autonomy

Definitions and theories of learner autonomy (the differences between learner autonomy, individualization, self-instruction, self-directed learning, learner-centredness). Principles of autonomy. Reasons for the development of learner autonomy. Lifelong learning. Psychological factors in learner autonomy: self-regulation, individual differences (age, aptitude, cognitive style, academic performance, individualism), and motivation. Elements of learner autonomy: responsibility; self-awareness; decision making (determining the objectives, defining content, selecting methods and techniques, assessing progress). Levels of autonomy. Autonomy in the classroom (pair work, group work, project work). Group-oriented approaches to developing autonomy. Autonomy beyond the classroom (self-access, CALL, distance learning, tandem learning, studying abroad, out-of-class learning, self-instruction). European Language Portfolio as one of the tools for developing learner autonomy.

Theme 4. Critical Thinking in Language Learning

Definition and importance of critical thinking in language learning. Critical thinking as a cognitive skill: analyzing, evaluating, synthesizing, and reflecting. Characteristics of a critical thinker. Critical thinking and cognitive processes in language learning. Bloom's Taxonomy. Strategies for promoting critical thinking: inquiry-based learning, Socratic questioning, and debates. Practical tasks for developing critical thinking: text analysis, argument writing, error correction tasks, problem-solving dialogues, and decision-making activities.

Theme 5. Social-Emotional Learning in Language Learning

Definition and core competencies of SEL: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. The role of SEL in creating a supportive classroom environment. Benefits of SEL: reducing anxiety, fostering motivation, and improving peer collaboration. Strategies for integrating SEL into language classrooms: reflective journals, group activities, conflict resolution tasks, and mindfulness practices. Examples of SEL activities in the language classroom: role-plays, empathy-based discussions, gratitude writing exercises, and peer feedback sessions. The connection between SEL and emotional intelligence in SLA.

Методи навчання: За джерелом інформації: словесні, практичні, наочні. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна робота студентів. Методи стимулювання інтересу до навчання: прослуховування/перегляд аутентичних аудіо та відеоматеріалів.

Політика курсу: від студента очікується активна участь у практичних заняттях, зокрема в обговоренні дискусійних питань, креативний підхід у виконанні завдань, реалізація самостійної роботи, робота в міні-групах, парах та індивідуально.

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятій в Університеті (<https://surl.lt/ijysjw>). Не допускаються будь-які види академічного плагіату, фальсифікація та фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

При використанні ГШІ необхідно дотримуватись університетського положення (<https://surl.lt/pumbpl>) – при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов. Забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів. Забороняється його використання в контрольованому середовищі під час проведення іспиту.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка, Zoom, Moodle, навчальні та аутентичні відео та аудіо матеріали.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань здобувачів» у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях і балів за самостійну роботу).

За весь курс здобувач отримує максимум 100 балів (підсумкова оцінка). До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності на практичних заняттях,

40 балів – контроль самостійної роботи.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень),

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання),

3 = E (задовільно),

4 = D (задовільно+),

5 = C (добре),

6 = B (добре+),

7 = A (відмінно).

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань з самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 60$$

Де:

$N_{\text{практ}}$ = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40),

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях,

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях (105 балів),

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу.

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 40$$

Де:

$N_{\text{сам}}$ = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 40),

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу,

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу,

20 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу.

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Методика викладання англійської мови: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод І. В. Умань: Візаві, 2018. 65 с.
2. Ніколаєва, С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт. 2-ге видання. 2002.
3. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов: Контроль у навчанні іноземної мови: навч. посібник. К.: Ленвіт, 2008. С. 232- 251.
4. Салюк Б., Школа І. Цифровий сторітелінг як інструмент для розвитку соціо-емоційних компетентностей на уроках англійської мови. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2023. С. 298-305. URL: [Цифровий сторітелінг як інструмент для розвитку соціо-емоційних компетентностей на уроках англійської мови](#)
5. Школа І., Салюк Б., Шевченко М. 4 Elements in the ESL/EFL Classroom: a Teacher's Handbook of Activities. 4 елементи на уроці англійської мови: посібник активностей для вчителя. Житомир: Видавець ПП "Євро-Волинь", 2024. 106 с. URL: [4 Elements in the ESL/EFL Classroom: a Teacher's Handbook of Activities](#)
6. Brown, H. D. Principles of Language Learning and Teaching. Longman. San Francisco State University, 2000. 346 p.
7. Gardner R. Motivation and Second Language Acquisition // Porta Linguarum, 8, 2007. P. 9-20.
8. Gass S., Selinker L. Second Language Acquisition: An Introductory Course. Taylor & Francis, 2008.
9. Lesson Planning for EFL and ESL. TEFL educator. URL: [TEFL Lesson Planning | Lesson Planning for EFL](#)
10. Lesson Plans. Teaching English. British Council. URL: [Lesson plans | TeachingEnglish | British Council](#)
11. Saliuk B. Introduction to Social and Emotional Learning // Digital Technologies for Teaching English as a Foreign/Second Language: a collective monograph. Цифрові технології навчання англійської мови як іноземної/другої мови: колективна монографія / Антоненко Н., Коноваленко Т., Король Т., Подосиннікова Г., Прокопчук Н., Салюк Б., Шевченко М., Школа І. (кол.авт.); за заг.ред. Школи І., Салюк Б. Житомир: Видавництво "Євро-Волинь", 2024. С. 147-151
12. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. Macmillan Education, 2011.

13. Shkola I. Tech Tools to Support Social and Emotional Learning in EFL Classes / Digital Technologies for Teaching English as a Foreign/Second Language: a collective monograph. Цифрові технології навчання англійської мови як іноземної/другої мови: колективна монографія / Антоненко Н., Коноваленко Т., Король Т., Подосиннікова Г., Прокопчук Н., Салюк Б., Шевченко М., Школа І. (кол.авт.); за заг.ред. Школи І., Салюк Б. Житомир: Видавництво “Євро-Волинь”, 2024. С. 151-168
14. The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR): learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. Provisional edition, Council of Europe, 2017. 230p. URL: [COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES: LEARNING, TEACHING, ASSESSMENT](https://www.cerl.eu/cefr/learning-teaching-assessment)
15. Thornbury S. Scott Thornbury’s 30 Language Teaching Methods. Cambridge University Press, 2017. 152 p.

Додаткові

1. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 206 с.
2. Панченко В., Гладка О., Школа І., Девіцька А. Застосування прийомів соціально-емоційного навчання у формульованому оцінюванні майбутніх учителів англійської мови. Молодь і ринок. 2024. № 2/222. С. 80-85. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/298742>
3. Saliuk B. British Street Art as a Medium for Internal Monologue to Foster Students’ Social Awareness // Зростаємо разом – викладання з вірою та стійкістю: матеріали 27-ї Міжнародної науково-практичної конференції (англ. мовою), Івано-Франківськ, травень 2025 р. / уклад. І. Малишівська, О. Білик, Н. Пилячик. Івано-Франківськ, 2025. С. 193-195
4. Dmitrenko, N., Panchenko, V., Hladka, O., Shkola, I., & Devitska, A. Cultivating communication skills in times of crisis: the perceived impact of SEL techniques in formative assessment on the communication competence of pre-service teachers in Ukraine. *International Journal of Emotional Education*. 2024. 16(2), pp. 96-100 <https://doi.org/10.56300/MAIN4950>
5. Dörnyei Z. The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers, 2005. 270 p.
6. Ellis R. The Study of Second Language Acquisition. Oxford University Press, 1994.
7. Harmer J. Essential Teacher Knowledge. Core concepts in English Language Teaching. Pearson Education Limited 2012. 287 p.
8. Pentón Herrera, L. J. Social-emotional learning in TESOL: What, why, and how. *Journal of English Learner Education*. 2020. (10)1. ["Social-emotional learning in TESOL: What, why, and how" by Luis Javier Pentón Herrera](https://doi.org/10.56300/MAIN4950)
9. Herschensohn J., Young-Scholten M. The Cambridge Handbook of Second Language Acquisition. Cambridge University Press, 2013.
10. Nall M. Supporting Social and Emotional Learning in the EFL/ESL Classroom: How the New Science of Child Development Can Inform Second Language Acquisition Theory and Practice. *Journal of English Learner Education*. 2020. (10)1. <https://stars.library.ucf.edu/jele/vol10/iss1/5/>
11. Richards, Jack C., Rodgers, Theodore S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2001.
12. The Monster Book of Language Teaching Activities. Office of English Language Programs, Bureau of Educational and Cultural Affairs, U.S. Department of State. 2019. 292 p.
13. Saville-Troike M. Introducing Second Language Acquisition. Cambridge University Press, 2006. 206 p.
14. Swift, S. Deciding What and When to Correct in An ELT Notebook. A Collection of articles on EFL methodology for teachers of all levels of experience. URL: [Deciding What and When to Correct](https://www.teachingenglish.org.uk/deciding-what-and-when-to-correct)
15. Ur P. A Course in English Language Teaching. Cambridge University Press, 2012.

Інтернет-ресурси

- Репозитарій БДПУ: <https://dspace.bdpu.org.ua/>
- Онлайн-курси для вчителів Ed Era: <https://ed-era.com/course/for-teachers/>
- American English: <https://americanenglish.state.gov/>
- British Council. Teaching English: <https://www.teachingenglish.org.uk/>

- <https://www.youtube.com/@AmericanEnglishatState/featured>
- <https://www.youtube.com/@CambridgeUPELT>
- <https://www.youtube.com/@Macmillanenglish>